

[Holstein.]

er blevet beriget, kan formentlig fastslaaes derhen, at en almindelig omfattende Rentekonvertering ad Frivillighedens Vej er udelukket — udelukket af den Grund, at hverken Nationalbanken eller de private Pengeinstitutter til Trods for, at vi har et lukket Pengemarked med Hjemførselspligt og Udførselsforbud, tør paatage sig den enorme Risiko ved en saadan Konvertering, og naar de ikke alle er enige, saa lader den sig ikke gennemføre. Dertil kommer, at vi har jo set Gang paa Gang, at den højtærede Indenrigsminister ikke kan tænke sig at gennemføre Foranstaltninger af denne Art til Lettelse for hele det danske Erhvervsliv eller for et enkelt Erhverv, Landets Hovederhverv, uden at kombinere de dertil sigtende Statsforanstaltninger med sociale Understøttelsesfavører til en Kreds af Vælgere, som interesserer den høje Regering.

En Konvertering ad Frivillighedens Vej synes mig med Rette fra Pengeinstitutternes Side at have mødt den Modstand, den har, thi naar man ikke har en fast Valuta, som vi jo ikke har det her i Landet, men har en Valuta, der staar i et fast Forhold til en udenlandsk Papirmønt, som ingen ved, hvorledes der vil blive disponeret og handlet med i Fremtiden, saa er det en overordentlig stor Risiko, Pengeinstitutterne paatager sig, hvis de skulde gennemføre en Milliardkonvertering, som der her er Tale om, hvis Omkostninger, hvis Vanskeligheder staar i et saa urimeligt Misforhold til de positive Fordele, der opnaas for det danske Erhvervsliv i Almindelighed eller for det Erhverv, der særligt tages Sigte paa.

En tvangsmæssig Konvertering kunde selvfølgelig gennemføres i Ly af et lukket Pengemarked. Hvis man vil betale de Omkostninger, der er nødvendige, kan det gøres, men de er smertefulde; paa mange Omraader vil den vække stærk Modstand og vil virke tyngende, men det *kan* gøres i Ly af et lukket Pengemarked, og den højtærede Indenrigsminister har jo gjort Tilløb dertil i September 1933. Men ogsaa da stod vi over for det sædvanlig tilbagekommende Tilfælde, at en saadan Foranstaltning skulde gennemføres med sociale Favører for Vælgerkredse, som interesserer den høje Regering, ikke som en generel, erhvervsøkonomisk betonet Foranstaltning over for det samlede danske Erhvervsliv eller over for Hovederhvervet, men som en Foranstaltning med socialt betonet Sigte. Derfor vakte dette Forsøg med Rette Modstand, og jeg synes ogsaa, det maa mødes med Betænkelighed, ud fra samme Betragtning som den frivillige

Konvertering: at saa længe man ikke har en stabiliseret Valuta, saa længe man ikke ved, hvor Valutaen ender, saa mangler man her et væsentligt Holdepunkt for, hvad Risiko og Følger man paatager sig ved en saadan Konverterings Gennemførelse.

I Tyskland er der jo gennemført Tvangskonvertering og Gældssanering i Landbruget i betydelig Udstrækning, men dér har man en fast Valuta som Udgangspunkt, aldeles uafhængig af andre Landes Valutaer, medens vor Valuta er afhængig af et fremmed Lands Papirmønt, og dette synes mig et tungt vejende Moment under Overvejelserne af, hvorvidt en saadan Konvertering er gennemførlig, og hvad Risiko man paatager sig ved at gennemføre den.

Men naar man altsaa ikke kan naa frem ad den frivillige Konverterings Vej og ikke vil, maaske heller ikke kan, ad den tvungne Konverterings Vej aflaste Erhvervslivet og Hovederhvervet, ja, saa bliver der et saa meget vægtigere Gældsproblem tilbage. For det var jo ud fra Erkendelsen af, at der — under de helt forandrede erhvervsøkonomiske Vilkaar, vi staar under og maa regne med i Fremtiden — er et Gældsproblem her i Landet, det var jo ud fra den Grundbetragtning, at man har villet lette Renten, fordi man erkendte, at der er et Misforhold mellem den enorme Obligationsinflation i den private og offentlige Husholdning og saa Landets erhvervsøkonomiske Indtjeningsevne under de nye verdensøkonomiske Forhold. Det var ud fra den Grundbetragtning, man vilde gennemføre Rentelettelsen, det var for saa vidt en partiel eller indirekte Gældsforanstaltning, som der altsaa nu er slaaet Bom for. Men selve Gældsproblemet, for Hovederhvervet i Særdeleshed, bliver staaende i sit fulde Omfang, ja, det bliver staaende saa meget skarpere, netop fordi Forsøgene paa at naa frem ad disse Veje er strandet.

Derfor rejser der sig det Spørgsmaal, saaledes som ogsaa Venstres ærede Ordfører fremhævede: Hvorledes vil man nu, efter at disse Resultater med Hensyn til Rentepolitikken kan betragtes som fastslaaet, gribe Gældsproblemet an her i Landet? Hvorledes vil man gribe det an for Hovederhvervets Vedkommende, og hvorledes vil man gribe det an, naar Forholdet vedblivende skal være det, at den danske Mønt ikke bliver stabiliseret, men stadig staar i et vist Forhold, som ingen kan overse, til et fremmed Lands svingende Papirvaluta? Jeg ser ikke rettere, end at det paa de Vilkaar vil være ganske overordentlig vanskeligt at gennemføre en varig Gældssanering, en dybtgaa-